

PRETDARBĪBA IZMEKLĒŠANAI KRIMINĀLISTISKĀ KONTEKSTĀ

Mg. iur. Igors Trofimovs,

Daugavpils Universitātes

Studiju programmas „Juridiskā zinātne” doktorants

Abstract

The problem of counteraction to investigation has recently gained particular topicality. This is due to the fact that the activities of organized criminality are gaining and larger range, an essential reason of which, in its turn, are the processes of the personnel corruptibility of the power structures and law enforcement institutions.

The basis of the people's lifestyle of the adherent to the criminal environment is to put obstacles in the way of law enforcement institutions in general; and during their lifetime, because of specific mentality, criminals always and willingly put into practice various forms and methods of counteractions. As investigative practice shows, counteraction to investigation may go on during the lifetime of the counteraction performer; it may begin also in the preparation phase of a crime, or may begin or continue during investigation, trial, and even during the time of serving sentence.

The purpose of this study is to clarify the essence of the counteraction concept to investigation.

As a result of the study and based on the theoretical knowledge, the most important conclusion has been drawn, namely: the counteraction to investigation is an action or inaction executed on premeditated purpose to hinder or even to stop the full, objective and comprehensive clarification of the offense circumstances by the investigating authorities and courts. In the course of the study, the problems were also identified, and the means and methods of overcoming the counteraction to investigation were offered.

The prevention of counteraction to investigations, identification of its motives, forecasting of counteraction forms and methods of its implementation both – at the initial period of the investigation and during the implementation of investigation activities are a part of the necessary provisions for successful neutralization of counteraction,

<http://dx.doi.org/10.17770/acj.v3i88.4307>

This journal is distributed with an international license:
Creative Commons Attribution 4.0 International License

for unmasking of counteraction performers' activities. It is also a compulsory provision for objective, detailed and complete clarifications of all circumstances of offence, providing in this way a fair punishment for guilty persons.

The application of countermeasures requires an understanding of the methods and techniques used by law enforcement authorities in investigation of criminal networks. Insufficient prevention and overcoming of counteractions to investigations is one of the reasons of qualitative and quantitative aggravation of the performance parameters of law enforcement authorities.

Keywords: counteraction, investigation, criminality, prevention, methods, techniques.

Ievads

Pretdarbības izmeklēšanai problēma pēdējā laikā ir ieguvusi sevišķu aktualitāti un asumu. Tas ir saistīts ar to, ka organizētās noziedzības darbība saglabā aktivitāti, savukārt ar to cieši saistīti varas struktūru un tiesībsargājošo iestāžu darbinieku korumpēšanās procesi. Pretpasākumu piemērošana prasa izpratni par metodēm un paņēmieniem, ko tiesībsargājošās iestādes izmanto organizētās noziedzības novēršanā. Noziedzīgās grupas izmanto dažādus pretpasākumus, lai traucētu un mazinātu tiesībsargājošās pasākumus¹. Agrāk ar pretdarbību izmeklēšanai galvenokārt tika saprastas dažādas noziegumu slēpšanas formas un paņēmieni attiecībā uz noteiktām izmeklēšanas darbībām vai noteikta veida noziegumu izmeklēšanu². Pašlaik pretdarbībā izmeklēšanai dažreiz ieinteresēti arī cietušie un liecinieki. Ar to var izskaidrot arī latentās noziedzības augsto līmeni valstī.

Nepietiekami efektīva pretdarbības izmeklēšanai prevencija un pārvarēšana ir viens no cēloņiem tiesībsargājošo iestāžu kvalitatīvo un kvantitatīvo darbības rādītāju stagnācijai.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pētījuma mērķis ir noskaidrot pretdarbības izmeklēšanai jēdziena būtību.

Mērķa sasniegšanai tiek izvirzīti šādi uzdevumi:

- normatīvo aktu un literatūras izpēte;
- nozieguma izdarīšanas un slēpšanas paņēmieni izziņošana;
- būtiskāko problēmu apzināšana saistībā ar pētāmo jomu;

- priekšlikumu un secinājumu izvirzīšana.

Izmantotās pētīšanas metodes: deskriptīvā (aprakstošā) metode; analītiskā metode – dažādu avotu analīze, atziņu vērtēšana; salīdzinošā metode – tiesību normu un dažādu autoru atziņu salīdzinājums; sistēmiskā metode – tiesību normu savstarpēju kopsakaru meklēšana; kvantitatīvās pētniecības metodes – statistiskā analīze, aptauja.

Darbā kā pētījuma bāze izmantoti Latvijas Republikas likumi, zinātniskie pētījumi un periodiskā literatūra par pētījuma tēmu, statistikas pārskati, tiesu prakses materiāli.

Pētījuma zinātniskā novitāte ir saistīta ar to, ka rakstā precizēta pretdarbības izmeklēšanai jēdziena būtība. Pētījuma rezultātā, balstoties uz teorētiskām atziņām, izdarīts secinājums, ka pretdarbība izmeklēšanai ir ar iepriekšēju nodomu veikta darbība vai bezdarbība, lai aizkavētu vai pat apturētu pilnīgu, objektīvu un vispusīgu noziedzīgā nodarījuma apstākļu noskaidrošanu izmeklēšanas iestādēs un tiesā.

1. Pretdarbības izmeklēšanai jēdziens

Latviešu valodas vārdnīcā³ pretdarbība tiek skaidrota kā darbība, ko izraisījusi kāda cita darbība un kas ir vērsta pret to; darbība, kas kalpo par šķērslī citas darbības izpaušmei, attīstībai; pretestība. Terminu un svešvārdu elektroniskajā vārdnīcā⁴ pretdarbība tiek skaidrota kā darbība, kas traucē, kavē, arī novērš (ko). Pretdarbība paredz to vai citu komunikācijas un saskarsmes formu starp pretdarbības dalībniekiem. Saskarsmes psiholoģijā komunikācijas struktūrā izšķir trīs komponentus⁵:

- **perceptīvā komponenta** saturs ir komunikācijas dalībnieku savstarpējās uztveres un saprašanas procesi, kuros veidojas priekšstats par otru cilvēku. Veidojas tēls par cilvēku, uzvedību, interpretāciju;
- **komunikatīvais komponents** ietver informācijas apmaiņu, un ir saziņa, proti, jūtu, domu informācijas sniegšana. Efektivitāte atkarīga no kompetences. Komunicēšanās prasmes raksturo kultūra, pilsoniskais briedums, spriestspēja;
- **interaktīvajam komponentam** raksturīga komunikācijas dalībnieku (cilvēks, sadarbība, organizācija) savstarpēja mijiedarbība.

Percepcijas aspektā pretdarbības subjekts, saprotot procesa

virzītāja darba mērķus un ievirzi, mēģina iespaidot procesu sev vēlamajā virzienā. No komunikatīvajām pozīcijām pretdarbība izmeklēšanai ietver, no vienas puses, centienus iegūt informāciju par procesa virzītāja nodomiem, bet no otras puses – nepatiesas vai nepilnīgas informācijas nodošanu procesa virzītājam, kā arī, patiesības slēpšanu. Visbeidzot, interaktivitāte šajā gadījumā izpaužas saskarsmes pušu konfliktējošā mijiedarbībā, to mērķu pretnostatījumā, nesavienojamībā.

Analizējot kriminālistikas zinātnisko un mācību literatūru, var secināt, ka visbiežāk pretdarbību izmeklēšanai definē kā tādas personas prettiesisku darbību, kuru interesē lietas iznākums, kuras mērķis ir traucēt izmeklēšanu.

Profesors R. Belkins pretdarbību izmeklēšanai definē kā ar iepriekšēju nodomu veiktu darbību, lai aizkavētu izmeklēšanu un rezultātā – paildzinātu vai pat apturētu patiesības noskaidrošanu krimināllietā⁶.

Saskaņā ar profesora J. Konovalova domām, no kriminālistiskā viedokļa, pretdarbība izmeklēšanai ir tīša darbība vai bezdarbība, kas nereti aizsākas ar sagatavošanos noziegumam un var turpināties līdz piesprietā soda izciešanai. Šādas darbības tiek veiktas, lai aizkavētu operatīvā darbinieka, izmeklētāja, prokurora un tiesas pilnīgu, objektīvu un vispusīgu noziedzīgā nodarījuma apstākļu noskaidrošanu. Turklāt tīšu darbību vai bezdarbību var īstenot arī tādas personas, kurām nav pretdarbības mērķu, bet dažādu subjektīva rakstura apstākļu dēļ ir spiestas veikt darbības, kuras apgrūtina izmeklēšanu, noziedzīgā nodarījuma apstākļu noskaidrošanu⁷.

Kopumā var piekrist R. Belkina pretdarbības izmeklēšanai būtības izpratnei, tomēr ar piebildi. Pretdarbību izmeklēšanai definējot kā „darbību, veiktu ar iepriekšēju nodomu”, pastāv domstarpības par pretdarbības jēdziena būtības izpratni, jo pretdarbība var izpausties arī bezdarbības veidā. Piemēram, lieciniekam ir zināma izmeklēšanai nozīmīga informācija, un, apzinoties to, tā tiek noklusēta.

Diskutējamas ir arī citas profesora J. Konovalova tēzes par pretdarbības izmeklēšanai būtības izpratni. Pirmkārt, definējums „pretdarbība izmeklēšanai (...) nereti aizsākas ar sagatavošanos noziedzīgajam nodarījumam” nav pilnīgs. Kriminālajai videi piederīgo personu dzīvesveida princips ir šķēršļu likšana tiesībsargājošām iestādēm vispār. Ar šķēršļu likšanu jāsaprot arī fiziska spēka lietošana vai psihiska rakstura draudu izteikšana vai

citāda iebiedēšana pret izmeklētāju, prokuroru vai tiesnesi, pret viņu ģimenes locekļiem vai pret citām viņiem tuvām personām⁸. Kriminālajai videi piederīgo personu loks var būt ļoti plašs: sākot ar noziedzīgā grupējuma līderi, tā dalībniekiem, atbalstītājiem un tā tālāk, beidzot ar radiem un draugiem, kuri mentalitātes dēļ vienmēr un labprāt var īstenot dažādas pret darbības formas un veidus. Tādējādi pret darbības iedalījums laika posmos ir nepamatots, jo pret darbība ir pastāvīgs process, neatkarīgi no izmeklēšanas uzsākšanas. Otrkārt, piedāvātajā jēdzienā nepamatoti ierobežots pret darbībai pakļauto personu loks, proti, operatīvie darbinieki, izmeklētāji, prokurori un tiesa. Tā kā izmeklēšanu veic īpaši ar likumu pilnvarotas personas – procesa virzītāji, var secināt, ka pret darbība izpaužas šķēršļu radīšanā šiem cilvēkiem viņu procesuālo pilnvaru īstenošanā. Protams, ne vienmēr pret darbība vērstā pret konkrētu procesa virzītāju; tā var būt virzīta pret tiesībsargājošo iestāžu visu konkrētā noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanu. Var secināt, ka pret darbībai visvairāk pakļautās izmeklēšanu veicošās amatpersonas ir izmeklētājs, prokurors, tiesas sastāvs, izmeklēšanas grupas dalībnieks, procesuālo uzdevumu izpildītājs, kurš var būt gan kriminālpolicijas, gan kārtības policijas amatpersona un ekspertīžu iestādes eksperts. Jebkura no minētajām personām, ja pret viņu veikta pret darbība, var ar savu darbību vai bezdarbību ietekmēt izmeklēšanas rezultātu, pat eksperts kriminālists, būdams ietekmēts, var noslēpt notikumu vietā pirkstu nospiedumus vai arī sabojāt tos un padarīt nederīgus identifikācijai.

Augstāk izklāstītais ļauj izprast pret darbības izmeklēšanai būtību. Pret darbību izmeklēšanai var definēt kā ar iepriekšēju nodomu veiktu darbību vai bezdarbību, lai aizkavētu vai pat apturētu pilnīgu, objektīvu un vispusīgu noziedzīgā nodarījuma apstākļu noskaidrošanu izmeklēšanā un tiesā.

2. Pret darbības izmeklēšanai slēptās un netiešās formas un to īstenošanas veidi

Pret darbības izmeklēšanai formas var būt: atklāta vai slēpta pret darbība, aktīva vai pasīva pret darbība, tieša vai netieša pret darbība u.c.⁹ Savukārt katras formas saturs var izpausties dažādos tās īstenošanas veidos.

Pret darbības izmeklēšanai atklātā formā var tikt īstenota, demonstratīvi atsakoties sniegt liecības, sniedzot nepatiesu liecību,

izsakot draudus procesa virzītājam u.c. **Pretdarbība slēptā formā** var sākties jau nozieguma sagatavošanas stadijā, kā arī nozieguma izdarīšanas laikā, kad tiek darīts viss, lai neatstātu, iznīcinātu pēdas, slēptu nozieguma rīkus, inscenētu noziegumu vai veiktu darbības alibi nodrošināšanai. Izmeklēšanas procesā tas var izpausties liecinieku un cietušo uzpirkšanā, viņu ietekmēšanā, lai piespiestu dot nepatiesas, pretdarbības veicējam nepieciešamas liecības.

Kā kriminālistikas zinātnes objekts, šīs darbības parasti tiek apvienotas sistēmā, kuru sauc par nozieguma izdarīšanas paņēmieni vai par nozieguma īstenošanas un slēpšanas paņēmieni¹⁰. Sistēma ietver darbības, kuras apvieno vienots noziedzīgs nodoms nozieguma sagatavošanai, izdarīšanai un slēpšanai. Šos pasākumus nosaka ārējās vides apstākļi un personības psihiski fizioloģiskās īpatnības. Sistēma atspoguļo nozieguma izdarīšanas pilnas struktūras paņēmiena saturu, kurš apvieno visu noziedzīgā nodoma īstenošanu.

Nepilnas struktūras paņēmiena gadījumā viena vai nereti arī divu no šiem elementiem (sagatavošanās nozieguma izdarīšanai vai tā slēpšana) var arī nebūt. Nozieguma izdarīšanas un slēpšanas paņēmieni raksturo tādas pazīmes, kā stabilitāte un atkārtojamība, kuri ir pamatā mācībai par nozieguma paņēmieni un par šo paņēmieni datu izmantošanu nozieguma izmeklēšanā un atklāšanā. Spilgts piemērs nozieguma paņēmiena stabilitātei un atkārtojamībai ir kabatzagli, krāpnieku, laupītāju, maniaku-izvarotāju un slepkavu rīcība.

Tomēr jānorāda, ka nozieguma paņēmiena atkārtojamība ir relatīva – nevar būt divu pēc paņēmiena pilnīgi vienādu noziegumu, jo katrs no tiem tiek izdarīts zināmos atšķirīgos apstākļos, atšķirības ir arī attiecībā uz apdraudējuma priekšmetiem, dažādi uzvedas arī cietušie, nozieguma aculiecinieki, noziedznieki¹¹. Noziegumi, kurus veic viena un tā pati persona (noziedzīgā grupa), raksturo noziedznieku darbības paņēmieni un līdzekļu noteiktību un atkārtojamību, tas nosaka nepieciešamību izmeklēšanā un noziedznieka meklēšanā izmantot ziņas par to tipisko, atkārtojošos, kas raksturo noziegumu paņēmienus.

Bez iepriekš minētajiem objektīvajiem faktoriem, paņēmiena formēšanos būtiski ietekmē subjektīvie faktori: nozieguma motīvs un mērķis; noziedznieka dzimums, vecums; viņa raksturojums (rakstura īpašības; personības psiholoģiskā struktūra u. c.), zināšanas, prasmes, iemaņas, ieradumi un tamlīdzīgi faktori¹².

Turpmāk aplūkosim gadījumus, kad noziegumu slēpšanas paņēmieni eksistē patstāvīgi un to neaptver vienots noziedzīgs nodoms. Gatavojot un izdarot noziegumu, subjekts:

- neplāno pasākumus tā slēpšanai, pret tiem attiecas vienaldzīgi vai domā, ka tos vienalga neizdosies īstenot. Tomēr pēc nozieguma izdarīšanas, saskaņā ar piepeši radušos nodomu vai atbilstoši negaidītiem apstākļiem, veic pasākumus nozieguma slēpšanai;
- neplāno darbības nozieguma slēpšanai, paļaujoties, ka pēdas pazudīs pašas no sevis dabas stihijas vai citu faktoru iedarbības rezultātā, bet pēc tam, viņoties savās cerībās, improvizē slēpšanas pasākumus;
- neplāno darbības nozieguma slēpšanai to pašu iemeslu dēļ, kā pirmajā gadījumā, bet šīs darbības, neatkarīgi no viņa vēlmēm, veic citas personas, kas ir ieinteresētas lietas iznākumā. Šīs personas var būt subjekta līdzdalībnieki citos noziegumos, kuriem līdzīgu pasākumu neveikšana draud ar sakaru atmaskošanu. Tie var būt vainīgā draugi un radnieki;
- plāno darbības nozieguma slēpšanai ar citu personu (līdzdalībnieku) starpniecību, taču sakarā ar to neīstenošanu vai citu iemeslu dēļ ir spiests pats pēc zināma laika veikt šos pasākumus;
- plāno darbības nozieguma slēpšanai, taču sakarā ar izmainījušos situāciju ir spiests veikt citus pasākumus, kuri neatbilst vienotajam noziedzīgajam nodomam un nenodrošina plānā paredzēto optimālo slēpšanas variantu. Ar to saprotam loģiskā sakara zudumu starp noziedzīgās darbības elementiem, viena šī elementa – darbību nozieguma slēpšanai – nomaiņa ar citu, līdzīgu, taču tādu, kurš nav saistīts ar sākotnējo noziedzīgo nodomu.

No minētā izriet, ka, pirmkārt, var eksistēt patstāvīgs paņēmieni nozieguma slēpšanai, taču, otrkārt, slēpšanas darbības var būt un var nebūt saistītas vienoto nozieguma sagatavošanas un izdarīšanas nodomu. Pirmajā gadījumā tas pat var būt tiešs nosacījums nozieguma izdarīšanas konkrētā paņēmiena īstenošanai, vai arī viens no tā obligātiem elementiem. Tieši šāda loma ir darbībām nozieguma slēpšanai, kad darbības nozieguma sagatavošanai un slēpšanai (vai tikai slēpšanai) notiek vienlaicīgi ar vērtību atsavināšanu vai notiek pirms tam. Šādā gadījumā var izveidoties savdabīga situācija:

noziedzums vel nav izdarīts, bet jau notiek darbības tā slēpšanai nākotnē.

Nozieguma slēpšanu var definēt kā darbību (noziedzīgās darbības elementu), kas vērsta uz izmeklēšanas aizkavēšanu, veicot nozieguma pēdu un to nesēju slēpšanu, iznīcināšanu, maskēšanu vai falsificēšanu. Šajā gadījumā tiek aptverta ne tikai cilvēka uzvedības aktīvā forma – rīcība, bet arī pasīvā – bezdarbība.

Saturiski nozieguma slēpšanas paņēmienus var iedalīt šādās grupās.

Noklusēšana. Vārda burtiskā nozīme „noklusēt, nepateikt līdz galam” – atstāt procesa virzītāju neziņā par noteiktiem lietas apstākļiem vai informācijas avotiem, kas nepieciešami patiesības noskaidrošanai; noklusēšana var tikt īstenota gan aktīvā, gan arī pasīvā formā. Noklusēšanas aktīvās formas var būt informācijas avotu par apdraudējuma priekšmetu, lietiskajiem pierādījumiem, noziedzīgi iegūtu naudu, vērtībām, citiem objektiem noklusēšana, slēpšana; izvairīšanās no ierašanās izmeklēšanas iestādes. Noklusēšanas pasīvās formas ir pieprasīto ziņu nepaziņošana, neizklāstīšana, atteikšanās izpildīt pieprasītās darbības, atteikšanās sniegt liecības.

Iznīcināšana. Šo paņēmienus var iedalīt atkarībā no tā pret ko tie ir vērsti: nozieguma pēdu vai personu iznīcināšana. Turklāt ar to tiek domāta gan pierādījumu, gan arī informācijas par tiem nesēju iznīcināšana. Iznīcināšana var būt gan pilnīga, gan daļēja. Daļēja iznīcināšana robežojas ar falsificēšanu, dažreiz izpaužas kā tās paņēmieni.

Maskēšanas mērķis ir izmainīt priekšstatu par izdarītā nozieguma paņēmieni un vainīgā personību. Var nosaukt šādus maskēšanas paņēmienus: objektu pārvietošana, piemēram, uz citu vietu no sākotnējās; nozieguma subjekta ārējā izskata maskēšana, piemēram, parūkas, grima, maskas valkāšana, apģērba vai matu krāsas izmaiņš, viltotu zobu kronīšu ievietošana, sevišķu pazīmju mākslīga radīšana vai pārveide utt.; šķietamības radīšana par objekta izmantošanu neparedzētam mērķim; rīku un līdzekļu darbības slēpšana ar paralēli veicamām darbībām vai notiekošiem procesiem, piemēram, ielaušanās instrumentu darbības skaņa tiek maskēta ar transportlīdzekļa troksni.

Falsificēšana – viltošana, viltus informācijas un (vai) tās nesēju radīšana. Nozieguma slēpšanas falsificēšanas paņēmieni var būt: apzināti nepatiesas liecības; apzināti nepatiesas paziņošana,

iesniegums, nepatiesu ziņu sniegšana; viltus pēdu un citu lietisko pierādījumu radīšana; pilnīga vai daļēja dokumentu viltošana; priekšmetu aizstāšana, dublēšana; objektu daļēja iznīcināšana, to pārveidošana ar mērķi izmainīt ārieni, falsificēt to izmantošanas mērķi, uzdevumus utt.

Falsificēšanas kombinēts paņēmieni ir viltus alibi. Izpētot zinātnisko literatūru un apkopojot izmeklēšanas praksi, var secināt, ka pastāv divi viltus alibi radīšanas paņēmieni. Pirmajā gadījumā vainīgā persona vienojas ar līdzdalībniekiem vai personām, kuras pēc tam figurēs kā liecinieki par alibi. Dažreiz, ticamības radīšanai, šīs personas kopā pavada laiku līdz vai pēc nozieguma izdarīšanas, bet pēc tam liecībās izmaina vienīgi kopīgās uzturēšanās laiku. Otrs, sarežģītāks paņēmieni viltus alibi radīšanai balstās uz liecinieku maldināšanu par kopīgi pavadīto laiku. Šajā gadījumā alibi apstiprinošie liecinieki labticīgi kļūdās.

Arī **inscenējums** ir viens no pretdarbības izmeklēšanai veidiem. Nozieguma inscenēšanu varam definēt kā tādas situācijas radīšanu, kas neatbilst šajā vietā faktiski notikušajam, un, kas var būt papildināta ar situācijai atbilstošu uzvedību un viltus paziņojumiem, kurus izsaka gan inscenēšanas izpildītāji, gan arī ar viņiem saistītas personas. Nozieguma inscenēšanas pamatā vienmēr ir notikuma materiālo pēdu mākslīga radīšana. Inscenēšanas izpildītāju un ar tiem saistīto personu uzvedības mērķis ir pastiprināt iedarbību uz procesa virzītāju. Inscenējums vienmēr ir papildinājums materiālajām pēdām, lai arī laika ziņā var notikt pirms inscenējumu atklāj un uztver procesa virzītājs. Tādi var būt gadījumi, kad inscenējuma izpildītāji paši informē izmeklēšanas iestādi par it kā izdarītu noziegumu, piemēram, paziņojums par zādzību vai informācija par iespējamu nozieguma notikumu, piemēram, paziņojums par cilvēka pazušanu.

Insćenēšanas mērķi var būt sekojoši:

- radīt šķietamību par noteiktā vietā izdarītu citu noziegumu, lai noslēptu patiesā nozieguma pazīmes;
- radīt šķietamību par šajā vietā notikušu ne krimināla rakstura atgadījumu, lai noslēptu izdarīto noziegumu;
- radīt šķietamību par izdarītu noziegumu, lai noslēptu amorālu uzvedību, nolaidību vai citus faktus, kas nav krimināla rakstura;
- radīt viltus priekšstatu par faktiski izdarītā nozieguma atsevišķām detaļām vai par tā sastāva atsevišķiem elementiem: nozieguma izdarīšanas inscenēšana, ko izdarījusi cita persona,

citā vietā, ar citiem mērķiem, ar citiem motīviem utt.

Zinātnieki kriminālisti (R. Belkins, J. Konovalovs u. c.) piedāvā līdzīgu, inscenējumu klasifikāciju.

Apkopojot literatūrā izklāstīto, inscenējumus var klasificēt sekojoši:

- atbilstoši mērķim – nozieguma slēpšana;
- atbilstoši objektam – nozieguma inscenēšana; nekrimināla atgadījuma inscenēšana; atsevišķu detaļu vai izdarīta nozieguma sastāva atsevišķu elementu inscenēšana;
- atbilstoši laikam – inscenēšana veikta līdz noziegumam; veikta nozieguma vai nekrimināla atgadījuma laikā; veikta pēc nozieguma vai nekrimināla atgadījuma;
- atbilstoši subjektam – veic noziedznieks (-i); veic citas personas;
- atbilstoši vietai – inscenēšana veikta nozieguma vietā vai citā vietā;
- atbilstoši legalizācijas paņēmienam – ar nodomu, ka tiks atklāts pēc izdarītāja vai ar to saistītu personu signāla; ar aprēķinu, ka to atklās svešas personas;
- atbilstoši iedarbības ilgumam – ar aprēķinu, ka patiesais gadījums netiks atklāts (konstatēts) vispār; lai iegūtu laiku (lai radītu viltus alibi, atrastu patvērumu, slēptuvi; noslēptu nolaupīto utt.);
- atbilstoši saturam – notikuma materiālo pēdu inscenēšana; notikuma materiālo pēdu inscenēšana apvienojumā ar atbilstošu uzvedību un viltus ziņu nodošanu.

Galvenais faktors, kas mudina noziedznieku veikt pasākumus nodarījuma slēpšanai, ir vēlme izvairīties no atbildības, bet šo vēlmi var izraisīt dažādi iemesli. Visbiežāk, bez šaubām, tās ir bailes no soda, dažkārt – kauns, bailes no kaunpilnas atmaskošanas, piemēram, ja noziegums izdarīts pret tuviem cilvēkiem, izdarīts ar seksuālām perversijām saistīts noziegums.

Citos gadījumos persona cenšas izvairīties no atmaskošanas pēc iespējas ilgākai noziedzīgo darbību turpināšanai, tas ir raksturīgs recidīvistiem. Nozieguma slēpšana notiek arī tad, kad tā, kā obligāts elements, ietilpst nozieguma izdarīšanas paņēmienā, proti, noziegumu nevar izdarīt, savlaicīgi neveicot pasākumus tā slēpšanai. Kā jau tika atzīmēts, šāda situācija rodas, veicot ilgstošu noziegumu.

Nozieguma slēpšanai inscenēšanas formā var būt arī mērķis

radīt nepatiesus pierādījumus atriebības, skaudības, greizsirdības motīvu vadītam pret personu, kura nav nekādi saistīta ar nozieguma izdarīšanu. Šeit faktiski saskaramies ar apmelošanu, kas, kā tika norādīts, var būt nozieguma slēpšanas paņēmieni, proti, notikuma apstākļu, falsificētu pierādījumu inscenēšana.

Ja noziegumu slēpj nevis vainīgais, bet saskaņā ar vienošanos ar viņu saistītas citas personas, tad šo personu motīvs var būt labuma gūšana (atlīdzība, mīlestības jūtas, līdzjūtība), maldīgi izprasts biedriskums vai kauna slēpšana, ja lieta skar tuvu cilvēku vai bailes, ka paši tiks atklāti noziegumos vai apkaunojošā rīcībā.

Tas viss tiek darīts procesa virzītāja uzmanības novēršanai no aizdomās turētā. Izstrādājot kriminālistiskās versijas, tostarp arī par notikuma iespējamo inscenējumu, nevajadzētu piemirst šo apstākli un noskaidrot, kam šāds inscenējums bija izdevīgs un kurš tajā ir ieinteresēts¹³.

Jānorāda vēl divas faktoru grupas, kas var ietekmēt ar noziegumu nesaistītu personu un cietušo izdarītu slēpšanu.

Dažreiz izmeklēšanas praksē ir gadījumi, kad ar noziegumu nesaistītas personas saskaņā ar vainīgās personas lūgumu vai pēc savas iniciatīvas izdarītas nozieguma slēpšanas mērķis, ir šantāža. Turklāt šantāžists cenšas „materializēt” iegūto informāciju par noziegumu, slēpjot no izmeklēšanas iestādēm lietiskos pierādījumus par šantāžējamā vainu.

Cietusī persona noziegumu slēpt var trijos gadījumos:

1. Ja noziedzīgais nodarījums negatīvi raksturo pašu cietušo, piemēram, liecina par viņa gļēvumu, alkātību, negodīgumu utt., piemēram, ja cietušais ir kļuvis par upuri tādai krāpšanai, kas psiholoģiski mērķēta tieši uz šim cilvēka rakstura šķautnēm. Cietušais noziegumu var novērtēt kā apkaunojošu, kas nodara būtisku kaitējumu viņa reputācijai saskaņā ar noteiktā vidē izplatītiem uzskatiem. Šādi var būt uztverta, piemēram, izvarošana, tāpēc cietusī reputācijas saglabāšanai cenšas noslēpt pret viņu izdarīto noziegumu.
2. Ja nodarījuma atklāšana rada kriminālatbildības draudus cietušajam. Piemēram, cietušajam izkrāpti ir noziedzīgi iegūti līdzekļi.
3. Ar kriminālo vidi saistīta cietušā vēlme personiski izrēķināties ar vainīgo vai arī vēlme aizsargāt minētās vides personu intereses.

Bez nozieguma slēpšanas mērķa un motivāciju ietekmējošiem faktoriem vēl ir slēpšanas īstenošanas paņēmieni un pilnīgumu nosakoši apstākļi. Visiem nozieguma slēpšanas paņēmieniem, izņemot pasīvo noklusēšanu, ir nepieciešams zināms laika ieguldījums. Taču noziedznieks parasti steidzas. Tas atspoguļojas slēpšanas paņēmiena izvēlē, inscenējuma nepilnībā vai darbību paviršībā.

Bez minētā, nozieguma slēpšanas paņēmieni determinē tie paši faktori, kas nosaka nodarījuma izdarīšanas paņēmieni. Tie ir saistīti ar objektīvo situāciju, ieskaitot nozieguma izdarīšanas laiku un vietu; objektu materiālo kvalitāti un īpašībām slēpšanas vietā; meteoroloģiskie apstākļi; to personu dzīvesveids un sociālie apstākļi, kuriem ir saistība ar slēpšanu; noziedzīgā pieredze un noziedzīgās iemaņas.

Plānojot noziedzīgo nodarījumu, izvēloties tā īstenošanas un slēpšanas paņēmienus, noziedznieks iedomājas savas darbības modeli, ja vien izdarītajam nav impulsīvs raksturs. Darbības modeļa saturs un detalizācija lielā mērā ir atkarīga no subjekta iztēles līmeņa, bet darbību izvēle un kombinēšana nozieguma izdarīšanai un noslēpšanai – no viņa atjautības, iepriekšējās noziedzīgās pieredzes un informētības par pēdu nozīmi nozieguma atklāšanā. Minētais īpaši izpaužas noziegumu inscenēšanā. Imitējot citu noziegumu vai nekrimināla rakstura notikumu, noziedzniekam ir jābūt pilnīgā skaidrībā par tām pazīmēm, kuras raksturo izdomāto notikumu. Viņam jāzina imitējamā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas paņēmieni un tā atstājamās raksturīgās pēdas, jābūt priekšstatam un domās „jāaapspēlē” visi mehānismi, lai piešķirtu inscenējumam vajadzīgo pārliecinošības spēku. Līdzās noziedzīgajai pieredzei un atjautībai nozīmīga ir savdabīga mēra izjūta. Veicot falsifikāciju, jāsavieno notikuma materiālo pēdu inscenēšana ar liekuļotu uzvedību un nepatiesām ziņām. Bez attīstītas iztēles būs apgrūtināta daudzu gājienu kombināciju veidošana. Taču, jo izsmalcinātāks inscenējums, jo lielāka iespēja pieļaut vairāk vai mazāk būtiskas pārrēķināšanās, kas vairumā gadījumu ļauj procesa virzītājam atklāt nodarījumu un noskaidrot patieso notikumu.

Ar tiešu pretdarbību izmeklēšanai saprot pretdarbību, ko veic ar izmeklēšanu saistītas personas: aizdomās turētie, apsūdzētie, liecinieki, cietušie, speciālisti, eksperti, eventuālie liecinieki un notikuma vietā esošas nejaušas personas. Viņiem raksturīga

informācijas pārzināšana par notikumu, kā arī noteikti centieni neizpaust, izmainīt vai iznīcināt šo informāciju vai tās nesējus. Informācija par pretdarbību sastopama arī publikācijās, piemēram, “uzņēmēja sūdzība virsprokuroram par policijas veiktām manipulācijām ar pierādījumiem kriminālprocesa ietvaros un to viltošanu nav ņemama vērā un ir noraidāma, jo uzskatāma par... pretdarbību kriminālprocesam”¹⁴, vai “tiesa apcietina atstādināto bērnnunama direktoru par to, ka izmeklēšanā secināts, ka viņa rīcībā saskatāma pretdarbība, kas varētu kaitēt izmeklēšanai”¹⁵.

Netieša pretdarbības formas izpaužas kā tādu personu darbība, kuras nav saistītas ar šo notikumu un personu, kas veic izmeklēšanu vai arī ir saistītas ar procesa virzītāju, procesuālajās, dienesta vai citās attiecībās, vai ar cita rakstura sakarībām.

Netiešas pretdarbības subjekti, izrāda ietekmi un izdara spiedienu uz izmeklēšanu veicošo procesa virzītāju, ar to radot apstākļus nelikumīgu darbību, dienesta pārkāpumu vai noziegumu utt. izdarīšanai. Šādi pretdarbības subjekti var būt iestāžu, uzņēmumu un organizāciju amatpersonas, kur tika izdarīts noziegums, izpildvaras, kontroles, revīzijas iestāžu pārstāvji, kā arī tiesībsargājošo iestāžu darbinieki. Iespējami ir pretdarbības akti, kurus veic partiju, arodbiedrību vai citu sabiedrisko organizāciju pārstāvji, iedzīvotāju grupu pārstāvji. Pretdarbībā var būt iesaistīti vainīgās personas radnieki, draugi, līdzdalībnieki un citi piederīgie. Kā netiešas pretdarbības formu var traktēt arī likumdevēja, proti, Saeimas, atteikums atņemt deputāta imunitāti savam kolēģim, kurš tiek turēts aizdomās par nozieguma izdarīšanu¹⁶.

Netiešas pretdarbības izmeklēšanai veidi var būt dažādi. Tie ir atkarīgi no subjektiem, to iespējām un pretdarbības mērķiem, motīviem, subjektu informētību par lietas apstākļiem.

Kā jau tika norādīts, netiešas pretdarbības izmeklēšanai subjekti, var būt arī valsts amatpersonas¹⁷. Šādus subjektus var iedalīt divās grupās, ņemot vērā viņu darbības motīvus un nospraustos mērķus:

1. Amatpersona darbojas personīgu, savtīgu un citu mērķu vadīti, saprotot savas darbības prettiesisko raksturu;
2. Amatpersona darbojas labticīgu maldu iespaidā, nozieguma apstākļu, vainīgā personības vadīti, vai iespaidojoties no izmeklēšanas iestādes darbības, taču rīcībā nav saskatāmi personīgi mērķi.

Pretdarbība var būt vērsta: pret izmeklēšanas procesu; pret

procesa virzītāju; pret lieciniekiem, cietušajiem, kā arī draugiem, darba biedriem, radiniekiem utt.

Pirmās grupas amatpersonu pret darbība izmeklēšanai var izpausties, slēpjot:

- nodarījumu, kas izdarīts viņu organizācijā, uzņēmumā ar mērķi saglabāt prestižu. Tas pats attiecas arī uz nozieguma izdarīšanu veicinošo apstākļu slēpšanu;
- nodarījumu savtīgu motīvu dēļ, piemēram, lai slēptu ienākumus no aplikšanas ar nodokļiem, slēpt pieļauto nolaidību, slēpt iecietību pret nodarījumu izdarījušo personu; saglabāt iespēja saņemt dažādus labumus;
- nodarījumu, maldīgi saprotot profesionālās intereses, piemēram, lai izveidotu augstas atklāšanas šķietamību, vai arī, atsakoties ar to pašu mērķi uzsākt kriminālprocesu, kā arī, rodoties draudiem tālākai profesionālai izaugsmei utt.;
- nodarījumu vai veicot pret darbību korupcijas izmeklēšanai savtīgu motīvu dēļ sakarā ar saistību ar organizēto noziedzību utt.;
- nodarījumu atbilstoši personīgiem motīviem, piemēram, radnieku, draugu, lietišķo partneru lūgums, draudi reputācijai, stāvoklis sabiedrībā, lietišķie sakari utt.

Pirmās grupas amatpersonu pret darbība izmeklēšanai var būt tieši vērsta arī pret izmeklēšanu veicošo personu, un izpausties šādā formā:

- pamudināšana, piespiešana izdarīt nelikumīgas darbības: drošības līdzekļa maiņa; lietas izbeigšana; nodarījuma pārkvalificēšana uz vieglāku; materiālu izdalīšana atsevišķā lietvedībā, lai vēlāk izbeigtu vajāšanu vai nodrošinātu vieglāku sodu piemērošanu, utt. Šādi pamudināšanas līdzekļi var būt piekukuļošana, viltus informācija, iedarbība ar priekšnieka autoritāti, apzināti nepareizu norāžu došana;
- prettiesiska varas lietošana, vardarbība: dzīvības, veselības apdraudējums personai vai viņa ģimenes locekļiem; draudi ar atbrīvošanu no amata, dienesta izaugsmes aizkavēšana, šantāža ar iepriekš izdarītu pārkāpumu, amorālu rīcību vai reputācijai kaitējošu uzvedību utt.

Šīs grupas subjekti var pret darboties izmeklēšanai, iedarbojoties uz lieciniekiem, cietušajiem, ekspertiem, citām personām, kuru rīcībā ir vajadzīgā informācija. Tas var būt izdarīts ar kukuļošanu,

draudiem, šantāžu nolūkā panākt liecību grozīšanu, neierašanos pie procesa virzītāja, panākt izlīgumu, grozīt eksperta atzinumu utt.

Otrās grupas subjektiem nav personīgu vai pretlikumīgu interešu. Viņu motīvs var būt humānisms, žēlums un līdzjūtība pret vainīgo, nepareiza izpratne par biedriskumu, korporatīvo kopību utt. Viņu darbības var izpausties kā sūdzību un lūgumu sūtīšana iestādēm, masu informācijas līdzekļiem; dažādā veidā cenšoties izveidot labvēlīgu iespaidu par personu, bet dažreiz – negatīvu iespaidu par cietušu vai lieciniekiem; procesa virzītāju novērtējot kā nekvalificētu, neobjektīvu utt.

Uzskaitītie pret darbības izmeklēšanai slēptās un netiesās formas īstenošanas veidi neatspoguļo visas pret darbošanās iespējas, bet sniedz priekšstatu par to daudzveidīgu un tipiskām pret darbībās īstenošanas īpatnībām. Jāievēro, ka pret darbība izmeklēšanai zināmā mērā ietekmē izmeklēšanas taktiku un metodiku.

Secinājumi

Mainoties apstākļiem, kriminālā vide modificē esošās un rada jaunas pret darbības formas un veidus noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanai. Līdz ar to jāpilnveido arī tiesībsargāšanas sistēma. Raksta ietvaros analizētas teorētiskās atziņas par pret darbību izmeklēšanai, kuru pamatā ir profesoru J. Konovalova un R. Belkina pētījumi.

Personām, kuras ir saistītas ar noziedzīgo vidi, ir raksturīga šķēršļu likšana tiesībsargājošām iestādēm. Viņi vienmēr un labprāt īsteno dažādas pret darbības formas un to veidus. Pret darbība izmeklēšanai var sākties noziedzīga nodarījuma sagatavošanas stadijā, vai var sākties vai turpināties izmeklēšanā, iztiesāšanā un pat soda izciešanas laikā. Pret darbības procesā, tāpat kā noziedzīgās darbības mehānismā, nodala sagatavošanās, īstenošanas un slēpšanas stadijas.

Pret darbību izmeklēšanai definēsim kā ar iepriekšēju nodomu veiktu darbību vai bezdarbību, lai aizkavētu vai pat apturētu pilnīgu, objektīvu un vispusīgu noziedzīgā nodarījuma apstākļu noskaidrošanu izmeklēšanā un tiesā, kā arī pēc notiesājoša sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Uzskaitītās pret darbības izmeklēšanai atklātās, slēptās un netiesās formas un to īstenošanas veidi neatspoguļo visas pret darbošanās iespējas, ko izmanto kriminālajai videi piederīgas un citas

ieinteresētas personas, taču tās ir tipiskākās, kuras jāzina pretdarbības pārvarēšanai. Pretdarbības izmeklēšanai formu un to īstenošanas veidu klasifikācija ļauj izstrādāt līdzekļus un metodes, lai pārvarētu personu pretdarbības izmeklēšanai negatīvās sekas. Pretdarbības formu pārzināšana ļauj izstrādāt pretdarbības pārvarēšanai metodes.

Pētījuma rezultātā konstatējām, ka pretdarbības izmeklēšanai prevencija, tās motīvu identificēšana, pretdarbības formu un īstenošanas veidu prognozēšana gan izmeklēšanas sākumposmā, gan izmeklēšanas darbību veikšanas laikā ir viens no pamatnosacījumiem tās sekmīgai neitralizēšanai, pretdarbības veicēju darbību atmaskošanai. Izpratne par pretdarbību ir obligāts noteikums objektīvai, vispusīgai un pilnīgai visu noziedzīgā nodarījuma apstākļu noskaidrošanai, nodrošinot taisnīgu sodu vainīgajām personām.

Atsauces

- ¹ Organizētās noziedzības grupas (OCG) un citi noziedznieki. Europol. – Pieejams: <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/organised-crime-groups.html>, [skatīts 1.07.2019.].
- ² Kavalieris A. (2002). Pretdarbības izmeklēšanai, tās prevencijas un neitralizācijas izpētes nepieciešamība. Administratīvā un Kriminālā Justīcija, Nr.4, ISSN 1407-2971, 8. lpp.
- ³ Bāliņa R., Ēdelmane I., Guļevska D. u.c. (2006). Latviešu valodas vārdnīca. – Rīga: Avots, ISBN-9984-757-79-X, 875. lpp.
- ⁴ Vārdnīcas latviešu valodā. – <https://www.vardnica.lv/svesvardu-vardnica/p/pretdarbiba> [aplūkots 5.01.2019.].
- ⁵ Egīdēss A. (2006). Saskarsmes labirinti: kā iemācīties sadzīvot ar cilvēkiem. – Rīga, Jumava, ISBN 9984-382-16-8, 110. lpp.
- ⁶ Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г. и др. (2000). Криминалистика. Учебник для вузов. – Москва, НОРМА, ISBN 5-89123-302-9, 717 с.
- ⁷ Konovalovs J., Lācīte A. (2006). Pretdarbība izmeklēšanai: būtība, formas un veidi. LPA Raksti. Nr.13. – Rīga: LPA, ISBN 1407-2998, 47. lpp.
- ⁸ Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. (2007). Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs 3. – Rīga: „AFS”, ISBN 978-9984-787-33-6, 375.-378. lpp.
- ⁹ Konovalovs J., Lācīte A. (2006). Pretdarbība izmeklēšanai: būtība, formas un veidi. LPA Raksti. Nr.13. – Rīga: LPA, ISBN 1407-2998, 48. lpp.
- ¹⁰ Kavalieris A., Birmanis U., Heinens B. u.c. (2005). Kriminālistiskā metodika. Mācību grāmata. Kriminālistika III daļa. – Rīga: „P&Ko”, ISBN 9984-655-66-0, 14. lpp.
- ¹¹ Konovalovs J., Lācīte A. (2006). Pretdarbība izmeklēšanai: būtība, formas un veidi. LPA Raksti. Nr.13. – Rīga: LPA, ISBN 1407-2998, 47. lpp.
- ¹² Kavalieris A., Birmanis U., Heinens B. u.c. (2005). Kriminālistiskā metodika. Mācību grāmata. Kriminālistika III daļa. – Rīga: „P&Ko”, ISBN 9984-655-

- 66-0, 16. lpp.
- ¹³ Konovalovs J., Lācīte A. (2009). Inscenējums kā pret darbības veids noziegumu izmeklēšanai. LPA Raksti. Nr.16, Rīga, 67. lpp.
- ¹⁴ Virsprokurors: sūdzība par manipulācijām ar pierādījumiem un to viltošanu ir pret darbība kriminālprocesam. Pietiek. 2015. Pieejams: https://pietiek.org/raksti/virsprokurors_sudziba_par_manipulacijam_ar_pieradijumiem_un_to_viltosanu_ir_pretdarbiba_kriminalprocesam, [skatīts 7.08.2019.].
- ¹⁵ Tiesa apcietina atstādināto bērnumama «Līkumi» direktoru Juri Boķi. Diena. 2018. Pieejams: https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/raidijums-tiesa-apcietina-atstadinato-bernumama-_likumi_-direktoru-juri-boki-14191270 [skatīts 7.08.2019.].
- ¹⁶ Deputāta imunitāte. Būtība un samērīgums. Pieejams: <https://lvportals.lv/norises/254616-deputata-imunitate-butiba-un-samerigums-2013> [skatīts 11.08.2019.]. EP deputāta statuss Ušakovam un Amerikam nodrošinātu līdzīgu imunitāti kā Saeimas deputātiem. Pieejams: <https://www.tvnet.lv/6532704/ep-deputata-statuss-usakovam-un-amerikam-nodrosinatu-lidzigu-imunitatika-saeimas-deputatiem> [skatīts 11.08.2019.].
- ¹⁷ Krimināllikums. Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 08.07.1998. Spēkā no 01.04.1999., ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 30.06.2019. Latvijas Vēstnesis, Nr. 130 (6469), 316. p.

Annotation

Das Problem der Gegenwirkung auf Ermittlungsverfahren hat in letzter Zeit besondere Aktualität und Schärfe gewonnen. Diese Tatsache ist damit verbunden, dass die Tätigkeit der organisierten Kriminalität immerfort breitere Großzügigkeit gewinnt, was zu großem Teil auf die Prozesse der Korruption von Mitarbeitern der Machtstrukturen und Strafverfolgungsbehörden zurückzuführen ist.

Die Grundlage des Lebensstils der zu kriminellen Umfeld angehörigen Personen ist, Hindernisse für Strafverfolgungsbehörden im Allgemeinen zu legen. Im Laufe des Lebens und Aufgrund spezifischer Mentalität verwirklichen diese Leute stets und bereitwillig verschiedene Formen und Typen der Gegenwirkung. Wie die Ermittlungspraxis zeigt, können die Maßnahmen der Gegenwirkung auf Ermittlungsverfahren von dem Täter der Gegenwirkung lebenslang fortgesetzt werden oder in der Vorbereitungsphase eines Verbrechens beginnen; die Gegenwirkung kann während des Ermittlungsverfahrens, der Gerichtsverhandlung oder sogar während der Strafverbüßung beginnen oder fortgesetzt werden.

Der Zweck der Forschung war, den Kern des Konzepts der Gegenwirkung auf Ermittlungsverfahren zu klären.

Während der Forschung, auf Grund der theoretischer Erkenntnisse, wurden die wichtigsten Schlussfolgerung gezogen und zwar, dass die Gegenwirkung auf Ermittlungsverfahren eine vorsätzliche Tätigkeit oder Untätigkeit ist, um die vollständige, objektive und umfassende Feststellung der Umstände der Straftat durch die Strafverfolgungsbehörden und die Gerichte zu verzögern oder sogar einzustellen. Es wurden auch Probleme identifiziert und Mittel und Methoden zur Überwindung der Gegenwirkung auf Ermittlungsverfahren angeboten.

Die Prävention der Gegenwirkung auf Ermittlungsverfahren, die Identifizierung derer Beweggründe, die Prognostizierung der Formen und Verwirklichungstypen der Gegenwirkung sowohl zu Beginn des Ermittlungsverfahrens als auch während der Durchführung der Ermittlungstätigkeit ist eine der notwendigen Voraussetzungen für eine erfolgreiche Neutralisierung der Gegenwirkung, eine unerlässliche Bedingung für objektive, allseitige und vollständige Feststellung aller Umstände des kriminellen Vergehens, um ein gerechtes Urteil für die Täter sicherzustellen.

Die Anwendung von Gegenmaßnahmen erfordert ein Verständnis der Methoden und Verfahren, die die Strafverfolgungsbehörden bei der Ermittlung krimineller Netzwerke anwenden. Eine unzureichende Prävention und Überwindung der Gegenwirkung auf Ermittlungsverfahren ist eine der Gründe für die qualitative und quantitative Verschlechterung der Kennziffern der Tätigkeit der Strafverfolgungsbehörden.